

Voorwoord

‘Waarom zou je de Bijbel overschrijven? Er zijn toch meer dan genoeg gedrukte exemplaren!’ Die opmerking krijg ik geregeld als ik in de Zwolse Grote Kerk mensen uitnodig een stukje van de Bijbel over te schrijven. ‘U hebt gelijk’, zeg ik dan. ‘Gedrukte bijbels zijn er in overvloed. Maar toch wordt hier de Bijbel overgeschreven. Dat is namelijk een echt Zwolse gewoonte!’

Voor wie dat niet weet, vertel ik er graag meer over. In de late Middeleeuwen werden in Zwolle heel wat bijbel- en getijdenboeken overgeschreven door de Broeders van de Moderne Devotie, een geestelijke vernieuwingsbeweging van mensen met kritiek op de hang van de toenmalige Kerk naar geld, macht en status. Zij wilden weer leven zoals de eerste christenen: in gemeenschap, met nadruk op gebed en bijbellezing.

Om in hun onderhoud te voorzien schreven zij op bestelling geestelijke boeken over. Zwolse kunstenaars verluchtigden de tekst met prachtige versieringen in de marges en geschilderde miniatuurtjes in de hoofdletters. Een van de bijbels, in de 15^e eeuw gemaakt, wordt al eeuwen gekoesterd als pronkstuk van Zwolse cultuur. Deze zogenoemde *Zwolse Bijbel* bestaat uit zes delen van elk twintig kilo en wordt bewaard in de Universiteitsbibliotheek van Utrecht.

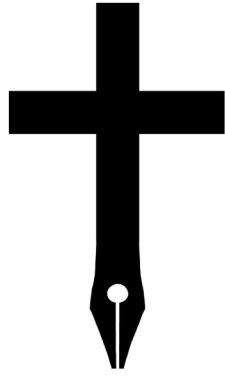
Toen mij ter ore kwam dat deze bijbel niet meer compleet is, wist ik wat Zwolle te doen staat: een nieuwe *Zwolse Bijbel* maken. In het hoogkoor van de Grote Kerk zijn schoolbankjes gezet. Op elk bankje is een bijbelgedeelte van ongeveer 300 woorden gelegd, plus pen en papier. Iedereen die de kerk binnenwandelt wordt gevraagd mee te schrijven.

Er komen enthousiaste reacties. Mensen blijken het rustgevend te vinden om geconcentreerd een stukje van de Bijbel over te schrijven. Ze vertellen vaak dat zij de bijbeltekst hierdoor bewuster lezen, met aandacht voor elk woord. Soms krijgen mensen verhalen over te schrijven die ze nog nooit gelezen hebben. Soms krijgen mensen een verhaal dat in hun leven net op het juiste moment lijkt te komen. Een aantal mensen treft een lijst met moeilijke Hebreeuwse namen. De uitdaging die foutloos over te schrijven gaan zij niet uit de weg.

Degenen die de uitnodiging om mee te doen afslaan gebruiken vaak als argument: ‘Ik schrijf zo weinig, dat mijn handschrift onleesbaar is geworden.’ Daar laat ik mij niet door uit het veld slaan. Ik reageer met een tip: ‘Als u vanaf vandaag elke week uw oude tante een handgeschreven brief schrijft, is uw handschrift binnenkort weer dik in orde!’

Misschien kunt u met deze tip ook uw voordeel doen, wanneer u met de *Overschrijfbijbel* aan de slag wilt. Het overschrijven beveel ik u in ieder geval van harte aan!

Mariska van Beusichem
Stadspastor Zwolle

SPREUKEN

Spreuken

1 Spreuken van Salomo

De spreuken van Salomo, de zoon van David, de koning van Israël:

- 2 daardoor kan men wijsheid en discipline leren,
kan men van zinvolle woorden de zin doorgronden,
- 3 kan men zich ontvankelijk maken voor een vruchtbaar onderricht,
voor rechtvaardigheid, recht en rechtschapenheid.
- 4 Zij kunnen de onervarenen vaardigheid geven en
de jonge mens kennis en voorzichtigheid.
- 5 Luistert een wijze ernaar, dan vermeedert hij het verworven weten
en iemand met inzicht zal er beleid door leren.
- 6 Zij kunnen spreuken en duistere taal helpen doorgronden,
woorden van wijzen en hun raadsels.
- 7 De vrees voor de HEER is het begin van de kennis;
wijsheid en discipline worden door de dwazen verworpen.

Vermijd de belagers

- 8 Luister, mijn zoon, naar het onderricht van je vader
en verwerp de lering van je moeder niet,
- 9 want zij zijn een lieflijke krans om je hoofd
en een ketting om je hals.
- 10 Mijn zoon, als de zondaars je verleiden,
stem dan niet toe,
- 11 als zij zeggen: 'Ga met ons mee! Wij gaan loeren op bloed;
wij gaan, zonder reden, de onschuldigen belagen.
- 12 Wij gaan hen, alsof wij de onderwereld zijn,
in de kracht van hun leven verslinden,
helemaal, zoals diegenen verslonden worden
die in het graf afdalen.
- 13 Dan vinden wij allerlei kostbare dingen
en vullen onze huizen met buit.
- 14 Loop maar met ons mee:
wij hebben één beurs met ons allen!
- 15 Mijn zoon, ga niet met hen op pad,
zet je voet niet op hun weg,

Spreuken

1 *Spreuken van Salomo*

2

3

4

5

6

7

Vermijd de belagers

8

9

10

11

12

13

14

15

- 16 want hun voeten snellen naar het kwade
en zij haasten zich om bloed te vergieten.
- 17 Het net wordt immers vergeefs gespannen,
als alle vogels het zien.
- 18 Zij loeren op hun eigen bloed
en belagen eigenlijk hun eigen leven.
- 19 Zo loopt het pad van iedereen
die uit is op onrechtmatige woekerwinst:
het kost haar bezitters het leven.

De wijsheid roept

- 20 De wijsheid roept luidkeels, buiten op straat,
en zij verheft haar stem op de pleinen.
- 21 Op de hoeken van de straten staat zij te roepen;
bij de ingangen van de poorten; in de stad verkondigt zij haar boodschap:
- 22 'Hoelang nog, onverstandigen, beminnen jullie het onverstand
en vinden de spotters genoeg in hun spot
en zijn de dwazen afkerig van kennis?
- 23 Als jij weer aandacht schenkt aan mijn vermaning,
dan zal ik mijn geest aan jou openbaren
en je mijn woorden laten weten.
- 24 Omdat jij, toen ik riep, hebt geweigerd,
omdat geen mens, toen ik mijn hand uitstak, er acht op sloeg,
25 omdat je al mijn raadgevingen hebt afgewezen
en niet hebt willen weten van mijn vermaningen,
26 daarom zal ik om jouw ramspoed lachen,
zal ik spotten wanneer de schrik je overvalt,
27 wanneer de schrik je overvalt als een onweer,
jouw ramspoed als een stormwind aankomt,
nood en benauwenis je overvallen.
- 28 Dan zullen zij mij roepen, maar ik geef geen antwoord;
dan zullen zij mij zoeken, maar zij vinden mij niet.
- 29 Omdat zij de kennis hebben verworpen
en de vrees voor de HEER niet hebben verkozen,
30 omdat zij niet wilden weten van mijn raadgevingen
en al mijn vermaningen hebben verworpen,
31 daarom zullen ze de vruchten eten van hun gedrag
en hun bekomst krijgen van hun plannen.

16 _____

17 _____

18 _____

19 _____

De wijsheid roept

20 _____

21 _____

22 _____

23 _____

24 _____

25 _____

26 _____

27 _____

28 _____

29 _____

30 _____

31 _____

- 32 Want de onverstandigen vinden de dood door hun eigen onverschilligheid
en de dwazen gaan te gronde door hun eigen lichtzinnigheid.
- 33 Wie echter naar mij luistert, voelt zich veilig;
hij is gerust en vreest geen onheil.'

2 Gered van de slechte weg

- Mijn zoon, als je mijn woorden aanneemt
en mijn geboden zorgvuldig bewaart
- 2 en je oor spitst op de wijsheid
en je hart naar het inzicht keert,
- 3 als je het inzicht bij je roept
en tot het inzicht je stem verheft,
- 4 als je ernaar zoekt als naar zilver
en speurt als naar verborgen schatten,
- 5 dan zul je de vrees voor de HEER verstaan
en vind je de kennis van God.
- 6 De HEER geeft immers wijsheid;
uit zijn mond komen kennis en inzicht.
- 7 Hij verzekert de voorspoed van de rechtvaardigen
en de bescherming van wie onberispelijk leven.
- 8 Hij behoedt de paden van het recht
en beschermt de weg van zijn getrouwen.
- 9 Dan zul je gerechtigheid verstaan, recht
en rechtschapenheid en alle goede wegen.
- 10 Wanneer de wijsheid je hart binnenkomt
en de kennis is prettig voor je ziel,
- 11 dan zal de bedachtzaamheid je bewaken,
het inzicht je behoeden,
- 12 om je te redden van de slechte weg,
van de man die slinkse taal spreekt,
- 13 van hen die de rechte paden verlaten
om duistere wegen te bewandelen,
- 14 van hen die hun vreugde vinden in kwaaddoen
en juichen over slinkse streken tegen hun naaste,
- 15 van hen die kronkelwegen gaan
en dwalend hun sporen volgen;

32 _____

33 _____

2 *Gered van de slechte weg*

_____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

11 _____

12 _____

13 _____

14 _____

15 _____

- 16 om je te redden van de vreemde vrouw,
de onbekende, die je verleidt met haar woorden,
17 die de vriend van haar jonge jaren heeft verlaten
en het verbond van haar God is vergeten.
18 Want haar huis zinkt weg in de dood
en haar paden leiden naar de schimmen.
19 Wie bij haar binnengaat, komt niet terug:
zij bereiken de paden van het leven niet meer.
20 Daarom moet jij de weg van de goeden bewandelen,
en op de paden van de rechtvaardigen blijven,
21 want de rechtschapenen zullen het land bewonen
en de deugdzamen mogen er blijven,
22 maar de goddelozen worden uit het land weggevaagd
en de trouwelozen worden er uitgeroeid.

3 Trouw aan God en zijn geboden

- Mijn zoon, vergeet mijn lering niet
en laat je hart mijn geboden bewaren,
2 want lengte van dagen, jaren van leven
en vrede: dat brengen zij je in overvloed.
3 Liefde en trouw zullen je niet verlaten!
Bind ze om je hals,
schrijf ze op het schrijfplankje van je hart:
4 dan word je bemind en als verstandig gewaardeerd
door God en de mensen.
5 Vertrouw op de HEER met heel je hart
en vertrouw niet op je eigen inzicht.
6 Denk aan Hem op al je wegen
en Hij zal je paden effenen.
7 Houd jezelf niet voor wijs,
vrees de HEER en vermijd het kwade:
8 het zal je lichaam genezing brengen
en je gebeente versterken.
9 Eer de HEER met je bezit,
met de eerstelingen van alles wat bij je binnenkomt.
10 Dan zullen je graanschuren rijk gevuld worden,
je perskuipen overlopen van most.

- 16 _____
- _____
- 17 _____
- _____
- 18 _____
- _____
- 19 _____
- _____
- 20 _____
- _____
- 21 _____
- _____
- 22 _____
- _____

3 *Trouw aan God en zijn geboden*

- 2 _____
- _____
- 3 _____
- _____
- 4 _____
- _____
- 5 _____
- _____
- 6 _____
- _____
- 7 _____
- _____
- 8 _____
- _____
- 9 _____
- _____
- 10 _____
- _____